

De raad van de gemeente Rijssen-Holten
Schild 1
7461 DD RIJSSEN

datum 27 september 2022
onderwerp Huisvesting statushouders
bijlagen
uw brief van
referentie
behandeld door
doorkiesnummer
documentnummer D2022133228
verzonden **29 SEP. 2022**

Beste leden van de raad,

Wij hebben u in januari van dit jaar beloofd om met een voorstel te komen om invulling te geven aan de opvang van statushouders. Met deze brief voldoen wij aan die belofte en schetsen wij achtereenvolgens de landelijke en lokale ontwikkelingen. Ten slotte geven wij een beeld van het proces van de afgelopen periode.

Landelijke ontwikkelingen

U hebt onder andere uit de media vernomen dat de afgelopen maanden de asielketen langzaam overstroomde. Dat leidde tot schrijnende situaties in onder andere Ter Apel. Om de situatie te verbeteren heeft het ministerie op 27 mei jl. verzocht om versnelling van de huisvesting van statushouders. Uit een analyse bleek dat de landelijke taakstelling met circa 4.000 vergunninghouders achter liep. Omdat ongeveer een derde van de COA-bewoners vergunninghouders zijn, is aan de landelijke regietafel afgesproken om de achterstand en de resterende taakstelling voor de eerste helft van 2022 versneld te huisvesten. Hierdoor kon met een schone lei aan de taakstelling van het tweede helft van 2022 worden begonnen. Verder heeft het ministerie de colleges van Gedeputeerde Staten verzocht om het interbestuurlijk toezicht op de huisvesting van statushouders te verscherpen.

De inzet bleek niet afdoende om de situatie te verbeteren. Daarom zijn medio augustus aanvullende afspraken gemaakt tussen de VNG, het Veiligheidsberaad en het Rijk om uit de opvangcrisis te geraken. De afspraken richten zich op verschillende stadia van de opvang:

- a. Zeer korte termijn. Er wordt een extra locatie ingericht van waaruit asielzoekers zich kunnen melden in Ter Apel voor inschrijving;
- b. Korte termijn. Per veiligheidsregio worden 450 plekken georganiseerd voor crisishulpopvang van asielzoekers. De coördinatie hiervan is onder gebracht bij de Veiligheidsregio's. De crisishulpopvang wordt uiterlijk 1 januari 2023 beëindigd.

Daarnaast is afgesproken om de taakstelling huisvesting statushouders voor de tweede helft van 2022 te verhogen en de provinciale regietafels hierop te laten acteren.

- c. Structureel uit de crisis blijven. Twee jaar geleden heeft de VNG samen met het kabinet de visie op de flexibilisering van de asielketen vastgesteld. Vorig jaar is daar de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen aan toe gevoegd. In de nu voorliggende afspraken wordt de uitvoering hiervan opgepakt. Onderdeel daarvan is de realisatie van drie extra aanmeldcentra verspreid over het land met daarom heen kleinschaliger locaties, een stelsel van regionale opvanglocaties en een aantal sobere opvanglocaties voor veiligelanders.

- d. Het kabinet heeft voorgesteld om nareizigers pas toe te laten op het moment dat er een woning voor de statushouder is geregeld. Daarnaast moeten procedures sneller worden uitgevoerd en veiligelanders sneller worden "uitgezet".

Het totale pakket maatregelen moet een herhaling van de situatie van dit voorjaar voorkomen.

Lokale ontwikkelingen

Zoals we in eerdere raadsbrieven hebben vermeld, heeft het college ten aanzien van de vluchtelingenopvang niet stilgezeten. Sinds de start van de oorlog in Oekraïne is een gestage vluchtelingenstroom op gang gekomen. We hebben in enkele maanden meerdere tijdelijke opvanglocaties (variërend van 1 woning tot een grootschaliger opvang in TOOF) geregeld. Daarnaast hebben ook diverse particulieren vluchtelingen opgevangen. Op het moment van het schrijven van deze brief biedt Rijssen-Holten onderdak aan circa 165 vluchtelingen uit Oekraïne.

Ten aanzien van de oproep van het ministerie om versneld statushouders op te vangen staan wij er goed voor. Wij liepen medio dit jaar al ruimschoots voor op onze taakstelling van het eerste half jaar. Ook aan de taakstelling voor het tweede half jaar hebben we op 6 personen na al aan voldaan. Tijdens een gesprek met de provincie Overijssel op 2 september jl. gaf de gedeputeerde ons een compliment voor onze inzet op de huisvesting voor statushouders. Wel gaf ze het signaal af dat de taakstelling voor het tweede half jaar en naar verwachting ook de komende jaren aanzienlijk wordt verhoogd. Inmiddels is duidelijk dat we voor het tweede half jaar nog 14 personen extra moeten huisvesten. Met onze corporaties hebben wij hierover een goed overleg.

De Veiligheidsregio Twente heeft de opgaaf voor de tijdelijke huisvesting van 450 asielzoekers verdeeld over de regio. Onze gemeente heeft de opdracht om voor 20 á 30 personen huisvesting te zoeken. Dit hebben wij gevonden tot januari 2023. De eerste asielzoekers zijn inmiddels gearriveerd. Hoewel het een taak van het COA is om asielzoekers te begeleiden, lukt dat niet voor de asielzoekers die in crisisnoodopvang zitten. De gemeente wordt geacht voor de begeleiding te zorgen.

Voorstel om de druk op de asielketen te verminderen

In de brief die wij u in december 2021 stuurden¹ informeerden wij u over de optie om een locatie te zoeken waar statushouders, in afwachting van definitieve huisvesting, tijdelijk kunnen verblijven. Ons idee is om statushouders te vestigen die al aan onze gemeente zijn of worden gekoppeld, maar waarvoor nog geen definitieve huisvesting is gevonden. Een tussenvoorziening die het mogelijk maakt om al vast te starten met het traject van inburgering en integratie in de samenleving. Vanuit de tussenvoorziening kunnen ze doorstromen naar reguliere huisvesting. Met deze optie maken we in de opvangcentra van het COA ruimte voor opvang van asielzoekers.

Afgelopen maanden hebben we meerdere gesprekken gevoerd met eigenaren van percelen waarop eventueel een tussenvoorziening gerealiseerd zou kunnen worden. Twee terreineigenaren zijn in principe bereid om medewerking te verlenen. Zoals het nu lijkt heeft één van de twee terreinen kans van slagen om daar op korte termijn de beoogde tussenvoorziening te realiseren. We werken het idee voor huisvesting van circa 75 statushouders (ter grootte van de verwachte jaarlijkse reguliere taakstelling voor de komende jaren) met de eigenaren verder uit. Naar het zich laat aanzien hebben we medio november duidelijkheid of en hoe dit verder vorm gegeven kan worden.

Gesprekken Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA)

We hebben het idee om statushouders versneld te huisvesten ook besproken met het COA. Onderwerp van gesprek was de koppeling van personen en financiering van de tussenvoorziening. Met name dat laatste verloopt niet soepel. Er zijn landelijke regelingen voor de financiering van huisvesting van aandachtsgroepen (mensen met minder kansen dan anderen op de woningmarkt). Deze zijn echter niet afdoende voor de realisatie van een tijdelijke tussenvoorziening. Hiervoor is maatwerk nodig. De

¹ <https://raad.rijssen-holten.nl/data/vergaderstuk-raad/b-raadsbrief-huisvesting-statushouders/2021-12-06%20Raadsbrief%20huisvesting%20statushouders%20getekend.pdf>

noodzaak om oplossingsgericht te denken wordt naar onze mening bij het COA nog onvoldoende gevoeld.

Gevolgen voor samenleving en organisatie

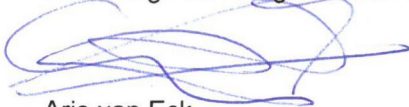
Tijdens de behandeling van onze brief in de vergadering van de commissie ABZM van 10 januari j.l. zijn door diverse fracties terecht vragen gesteld. Vragen of er wel voldoende woningen worden gebouwd, of het college wel voldoende urgentie ziet om hier aan mee te werken, over de maatschappelijke effecten en draagkracht van onze samenleving en om welk type statushouders het gaat (gezinnen, alleenstaanden, AMV-ers etc). Voor zover wij niet zijn ingegaan op deze vragen in het voorafgaande in deze brief, het volgende:

- a. Maatschappelijke begeleiding: we hebben de afgelopen tijd gezien dat er voor de opvang van vluchtelingen maatschappelijk draagvlak is. Veel inwoners hebben zich spontaan aangemeld bij ViaVie om vrijwilligerswerk te doen. We gaan er vanuit dat die positieve inzet doorgezet kan worden bij de opvang van statushouders. Mocht dit niet lukken, dan kunnen we een beroep doen op professionele organisaties als Vluchtelingenwerk Nederland;
- b. Statushouders die leerplichtig zijn hebben altijd recht op onderwijs. Het onderwijsveld (Het Palet / ISK) is dit jaar in staat geweest om in korte tijd het onderwijsaanbod op te schalen. Onze lokale onderwijsinstellingen hebben daarin een bijdrage geleverd. Dit heeft uiteindelijk geresulteerd in een dependance van het Palet in de school aan de Overtoom. We onderzoeken of deze dependance de komende jaren in stand kan blijven. Ook worden er gesprekken gevoerd met KDV/BSO en VVE over de capaciteit voor de komende jaren;
- c. We zijn in gesprek met de provincie Overijssel over onze bijdrage aan de landelijke bouw- en woonagenda. Onderdeel daarvan is dat er de komende jaren voldoende betaalbare woningen beschikbaar komen voor huisvesting van de verschillende aandachtsgroepen. De Rijksoverheid heeft hiervoor afspraken gemaakt met de corporatiesector. Deze worden lokaal geïmplementeerd in het woningbouwprogramma en de gebiedsontwikkelingen voor de komende jaren;
- d. Met betrekking tot de financiering van inkomen, begeleiding, onderwijs etc. ligt er de basisafpraak dat gemeenten alle kosten vergoed krijgen. De Rijksoverheid heeft in de miljoenennota 2022 hiervoor extra budget vrijgemaakt.

De komende tijd gaan we samen met de maatschappelijke partners, ondernemers en bevolking verder werken aan deze ingewikkelde, humane problematiek. Bij de huisvesting en begeleiding van de vluchtelingen uit Oekraïne hebben we gezien dat er een enorme flexibiliteit in de samenleving zit. Dat geeft ons hoop en de verwachting dat we het vraagstuk van de huisvesting van de statushouders en overige vluchtelingen (waaronder uit Oekraïne) ook gezamenlijk kunnen oplossen.

Wilt u het documentnummer vermelden als u op deze brief reageert?

Met vriendelijke groet,
Het college van burgemeester en wethouders,

Arie van Eck
Gemeentesecretaris

Arco Hofland
Burgemeester